

له سالیادی کۆچی دوایی ئەبیازی جوانه مهرگ

خەلیل بەیی

بەر له ۲۱ سال و له زستانێکی سارد و سردا، هه‌وایی جەرگه‌ری ئاوابوونی ئەستێره‌یه‌کی گه‌ش و گولێکی تازه پشکوتووی نیتو ئاسمانی هونهری کوردی ئەبیاز یوسف بروسکه ئاسا وه‌ک موژده‌یه‌کی نه‌ویستراوه و تال له‌سه‌رانه‌ری کوردستاندا بلاویوه.

ماتهم و ره‌شپۆشی زاخۆی ده‌لال و سه‌رتاسه‌ری کوردستانی گه‌رتوه، چونکه ئه‌وێ رۆژێ کوردستان له ژێر چه‌پۆکی داگیرکه‌ردا به‌سه‌ختترین قۆناغه‌دا تێده‌په‌ری و هونهرمه‌ندانێ وه‌ک ئەبیاز و ئه‌رده‌وان مایه‌ی دلنه‌وایی و ئومێدبه‌خش بوون بۆ لاوه‌کان و

زیندوو کردنه‌وی هونهری کوردی،
هونهرمه‌ند (ته‌بیاز یوسف
ئه‌حمه‌د) له‌ سالی
۱۹۶۰ له‌ شاره‌که‌ی
په‌ردی ده‌لال چاوی
به‌ژیان

هه‌له‌تێناوه، خۆتێدنی سه‌ره‌تایی و ناوه‌ندی و ئاماده‌یی کشتوکالی ته‌واو کردووه، له‌ سالی ۱۹۸۳ خۆتێدنی له‌ کۆلیژی ئەفسه‌ری ته‌واو کردووه و بووه به‌ ئەفسه‌ری په‌له‌ دوو، هه‌ر له‌ سه‌ره‌تای ته‌مه‌نییه‌وه ناره‌زوو و خولیا‌ی هونهری ره‌سه‌نی کوردی بووه و له‌ بۆنه و کۆپو کۆپونه‌وه‌کاندا گوتی بۆ گۆزانییه‌کان شل ده‌کرد. له‌ سه‌ره‌تای هه‌شتاکانی سه‌ده‌ی رابردوو به‌شپۆیه‌کی ره‌سمی ها‌ته‌ نیتو بواری گۆزانی گوتن و هه‌ر زوو وه‌ک هونهرمه‌ندیکی به‌ توانا ناسرا له‌لایه‌ن جه‌ماوه‌ره و جیگای خۆی له‌ نیتو

دلی جه‌ماوه‌ری هونهری کوردیدا کرده‌وه به‌لگه‌ش بۆ ئەمه‌ له‌ به‌رواری ۱۹۸۳/۲/۱ یه‌که‌م گۆزانی خۆی به‌ناوی (من دیت جارا عه‌ولی) بۆ رادیۆ و ته‌له‌فزیۆن تۆمارکرد که له‌ ئاواز و هۆنراوه‌ی به‌شار محمه‌د زاخولی بوو سه‌رکه‌وتنیکی بێ وێنه‌ی تۆمار کرد و له‌و کاته‌وه‌ شاره‌زایان و پسپۆزانی هونهری کوردی پێشبینی پاشه‌روژتیک‌ی گه‌شیان بۆی کرد.

ئەبیاز زاخولی نزیکه‌ی ۳۵ گۆزانی بۆ رادیۆ و ته‌له‌فزیۆن تۆمار کرد و هه‌میشه‌ به‌دوای هۆنراوه‌ به‌هێز و سه‌نگیندا ده‌گه‌را بۆه‌ش ده‌بینین زۆریه‌ی هۆنراوه‌کانی هی شاعیران (جگه‌ر خۆین، به‌درخان سن‌دی، عه‌بدو له‌عزیز زاخولی، سه‌گشان عه‌بدو له‌کیم،) له‌ گۆزانییه‌کانی ئەبیازدا هه‌ست به‌ ره‌سه‌نایه‌تی و خۆشه‌ویستی ولات ده‌کریت، هه‌روه‌ها چه‌ندین به‌ره‌مه‌ی ره‌سه‌نی فۆلکلۆری کوردی زیندوو کردۆته‌وه و شاره‌زایی له‌ زۆریه‌ی بواره‌کانی هونهری کوردیدا هه‌بووه و به‌ ده‌نگه‌ ناسکه‌که‌ی گوزارشتی له‌ خۆشه‌ویستی شه‌هید، دایک، ژیان، نه‌روۆز کردووه، جگه‌ له‌مه‌ ئەبیاز خاوه‌ن که‌سایه‌تییه‌کی دل‌سۆز و ره‌وشتیک‌ی به‌رز بوو، ئەبیاز سه‌رسامی ده‌نگی نه‌مران محمه‌د عارف جزیری و ته‌حسین ته‌ها و ئه‌رده‌وان زاخولی و ئاوازانهر، سه‌مه‌یر زاخولی بوو، له‌ به‌رواری ۱۹۸۶/۱/۲۱ ئەبیازی جوانه‌مه‌رگ مالئاوایی له‌ کوردستان و هه‌واداری ده‌نگه‌ به‌ سۆزه‌که‌ی کرد و قه‌ده‌ر ریگای بتسوانیت له‌ ریگای هونهره‌وه خزمه‌ت به‌ گه‌له‌که‌ی بکات و به‌ر له‌ مردنیشی دوا گۆزانی خۆی تۆمارکرد که به‌ناوی (گه‌له‌ک دویری) بوو به‌مه‌ش زبانیکی گه‌وره‌ به‌ هونهری کوردی که‌وت، ئه‌رده‌وان و ئەبیاز زاخولی دوو ئەستێره‌ی پڕشنگدار و ناوی گه‌شی نیتو گۆزپانی هونهری کوردی بوون، هه‌روه‌ک ئه‌و کاتانه به‌یه‌که‌وه بوون جوته‌یه‌کی هونهری بێ هاوتابوون و خه‌لکی زاخۆش شانازی پێوه ده‌کردن، هه‌ربۆیه‌ش سالی پار حکومه‌تی هه‌رتیمی کوردستان فیستیفاڵێکی رێزلینانی، بۆ ئەم دوو که‌له هونهرمه‌نده له‌ شاری زاخۆی ده‌لال بۆ ماوه‌ی دوو رۆژ رێکخه‌ست و وێرای نمایش کردن و نیشان دانی چه‌ندین لایه‌نی شاراه‌ی ژیانیان رێز له‌ خانه‌واده‌ی ئەم دوو هونهرمه‌نده گێرا که تا ئەمه‌رۆش هه‌لوێستیکی بێ وێنه‌یه‌ له‌ مێژووی شاری زاخۆ، هه‌روه‌ها به‌رله‌ماوه‌یه‌ک به‌ره‌مه‌تیکی نوێی هونهرمه‌ند ئەبیاز زاخولی بلاوکرایه‌وه که ده‌نگه‌که‌ی تۆمارکرایو، به‌لام بێ مۆسیقا چه‌ند دل‌سۆزێکی هونهری ئەبیاز له‌وانه‌ شاعیری ناودار عه‌بدو له‌عزیز سلیمان هه‌ستان به‌ دانانی ده‌نگ بۆ ئەم گۆزانیانه و بلاوکرده‌وه‌یان، ئەمه‌ش دل‌خۆشی و وه‌فادارییه‌ بۆ گیانی ئەبیاز. هه‌زاران سلاو له‌ گیانی و یادی به‌خێر.

